

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Evy Pechové a soudkyň Mgr. Michaely Bejčkové a Mgr. Aleny Krýlové v právní věci žalobce: V. B. N., státního příslušníka Vietnamské socialistické republiky, zastoupeného Mgr. Jiřím Hladíkem, advokátem se sídlem Příkop 6, 602 00 Brno, proti žalovanému Ministerstvu vnitra – Komisi pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, poštovní schránka 155/S0, 140 21 Praha 4, o žalobě proti rozhodnutí Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie, ze dne 25. 5. 2009, č. j. CPR-2140-1/ČJ-2009-9CPR-C215,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 18. 12. 2008 zrušila Policie České republiky, Oblastní ředitelství Služby cizinecké policie Ostrava, Inspektorát cizinecké policie Ostrava, podle § 87l odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon č. 326/1999 Sb.“), žalobci povolení k trvalému pobytu na území České republiky, neboť žalobce se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k trvalému pobytu tím, že jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství; tímto jednáním byl také závažným způsobem narušen veřejný pořádek.

Žalobcovo odvolání proti tomuto rozhodnutí bylo zamítnuto rozhodnutím Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie, ze dne 25. 5. 2009, a napadené rozhodnutí bylo potvrzeno. Odvolací orgán nesouhlasil s námitkou, že zrušení povolení k trvalému pobytu by mělo být provedeno formou přezkumného řízení nebo obnovy řízení; jde zde o nové řízení. Neobstojí ani námitka retroaktivity, neboť v době, kdy bylo toto řízení zahájeno, již byla příslušná norma v zákoně č. 326/1999 Sb. obsažena. Žalobce vstoupil na území ČR v roce 2002 nelegálně; v roce 2006 využil možnosti dané zákonem č. 326/1999 Sb.

a uznal své otcovství k nezletilé L. G. – nikoli proto, aby mohl o dítě pečovat, pomáhat jeho matce s výchovou a výživou, ale jen aby mohl na základě této skutečnosti požádat o povolení k trvalému pobytu. Kromě toho, že se dopustil tohoto účelového jednání, žalobce i narušil veřejný pořádek tím, že vstoupil na území nelegálně, nelegálně se zde čtyři roky zdržoval a veškeré své jednání podřídil i za cenu obcházení zákona tomu, aby se zde mohl zdržovat i nadále.

V žalobě proti rozhodnutí vydanému ve II. stupni žalobce uvedl, že § 871 zákona č. 326/1999 Sb. je hmotněprávní normou, tj. neupravuje samotný druh řízení, a proto je nutné ji podřadit pod již existující druh řízení podle správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.). V případě, kdy dochází ke zpětnému zrušení práva přiznaného pravomocným rozhodnutím na základě skutečností, které existovaly již v době jeho vydání, je nutné postupovat cestou přezkumného řízení nebo obnovy řízení. Způsob, jakým správní orgán odůvodnil svůj postup v řízení o zrušení povolení k trvalému pobytu, je nepřezkoumatelný. Skutečnost účelově uznaného otcovství, kterou má správní orgán za prokázanou, vznikla ke dni vydání rozhodnutí o povolení k trvalému pobytu, resp. ke dni vydání průkazu o trvalém pobytu, tj. k 29. 8. 2006. Pojem zrušení povolení k trvalému pobytu z důvodu účelově prohlášeného souhlasu s určením otcovství však zná zákon č. 326/1999 Sb. až od 21. 12. 2007. Postup správních orgánů je tak v rozporu se zákazem retroaktivity a se zásadou ochrany nabytých práv; vysvětlení žalovaného k této námitce je opět nepřezkoumatelné. Dále ze současné judikatury (rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28. 5. 2009, č. j. 8 Ca 416/2007-28) vyplývá, že se žalovaný měl zabývat rodičovskou zodpovědností bez ohledu na prokázaný či neprokázaný faktický vztah mezi žalobcem a jeho nezletilým dítětem. Žalobce k tomu podotkl, že je schopen platit výživné jen tehdy, bude-li moci pracovat na území ČR; ve Vietnamu by žalobce těžko hledal zaměstnání s odpovídajícím výdělkem. Žalobce navrhl, aby soud předložil Ústavnímu soudu návrh na zrušení § 871 zákona č. 326/1999 Sb., který odporuje zásadě ochrany práv nabytých v dobré víře a zásadě právní jistoty, neboť neobsahuje žádné zákonné omezení pro správní orgán – např. lhůty, v jejichž rámci lze zrušit již jednou přiznané povolení. Žalobce proto navrhl, aby soud zrušil napadené rozhodnutí i rozhodnutí vydané v I. stupni a věc vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný správní orgán ve vyjádření k žalobě setrval na závěrech vyslovených v napadeném rozhodnutí a navrhl zamítnutí žaloby. Správní řízení ve věci zrušení povolení k trvalému pobytu z důvodu účelového otcovství bylo zahájeno teprve dne 23. 7. 2008, přičemž možnost zrušit udělený trvalý pobyt z tohoto důvodu upravoval zákon č. 326/1999 Sb. již od 21. 12. 2007.

Ze správního spisu soud zjistil, že řízení ve věci zrušení povolení k trvalému pobytu bylo se žalobcem zahájeno dne 23. 7. 2008 poté, co dne 22. 7. 2008 podala u správního orgánu vysvětlení L. P., matka dítěte, k němuž žalobce prohlásil otcovství, a uvedla, že žalobce byl do rodného listu dcery zapsán za úplatu v srpnu 2006, protože potřeboval trvalý pobyt na území ČR. Ve výpovědi během správního řízení svou výpověď poněkud pozměnila; hodnocení skutkových zjištění plynoucích z výpovědí paní P. však žalobce svou žalobou nenapadá.

Při jednání konaném dne 11. 1. 2012 vznesl zástupce žalobce námitku nicotnosti napadeného rozhodnutí, které bylo podle jeho názoru vydáno nepříslušným orgánem (srov. rozsudek zdejšího soudu ve věci 10 Ca 396/2009).

Žaloba není důvodná.

Podle § 871 odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb. Policie nebo ministerstvo rozhodnutím zruší povolení k trvalému pobytu, jestliže držitel tohoto povolení ohrožuje

bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušuje veřejný pořádek, není-li zahájeno řízení o správním vyhoštění.

Podle § 87l odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., ve znění do 20. 12. 2007, zruší policie nebo ministerstvo rozhodnutím povolení k trvalému pobytu, jestliže držitel tohoto povolení uzavřel manželství s cílem získat povolení k trvalému pobytu; to neplatí, pokud se z manželství narodilo dítě nebo bylo v době trvání manželství manžely dítě nezrušitelně osvojeno. Podle tohoto ustanovení ve znění od 21. 12. 2007 Policie nebo ministerstvo rozhodnutím zruší povolení k trvalému pobytu, jestliže držitel tohoto povolení se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k trvalému pobytu, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství.

Napadené rozhodnutí není nepřezkoumatelné. Tam, kde žalobce namítá nepřezkoumatelnost rozhodnutí, spíše polemizuje s věcným řešením, které přijal správní orgán. I když je argumentace správního orgánu poměrně stručná, nepovažuje to soud za vadu; z odůvodnění je vždy zřejmé, jaká úvaha vedla správní orgán k danému závěru.

Žalobce zpochybnil svou žalobou pouze tu část výroku, kterou se ruší jeho povolení k trvalému pobytu kvůli účelově uznanému otcovství podle § 87l odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb.; nijak nenapadl to, že správní orgán kvalifikoval jeho jednání také podle § 87l odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb. a spatřoval důvod pro zrušení povolení k trvalému pobytu také v rozporu s veřejným pořádkem, který u žalobce spočíval právě v tom, že pro možnost dále setrvávat na území účelově uznal otcovství, jakož i v tom, že nelegálně vstoupil na území a po dobu několika let tu nelegálně pobýval. Soud však pro úplnost dodává, že tato část výroku vyslovující rozpor žalobcova jednání s veřejným pořádkem by v současné právní situaci nemohla obstát. Soud tu odkazuje na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2011 publikované pod č. 2420/2011 Sb. NSS, podle nějž může být závažným narušením veřejného pořádku jen takové jednání, které bude představovat skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti; zpravidla takovým jednáním nebude (což NSS v dané věci konkrétně posuzoval) účelové uzavření manželství. Účelové prohlášení otcovství v žalobcově situaci by tak stěží bylo možno považovat za závažné narušení veřejného pořádku; správní orgán nicméně kvalifikoval žalobcovo jednání i podle speciální skutkové podstaty vyjádřené v § 87l odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb.; pouze tou se zabývá žaloba, a pouze jí se tak soud věnuje v tomto rozsudku.

Neobstojí argumentace žaloby o tom, že při rušení oprávnění, které již bylo pravomocně přiznáno, je nutné postupovat buď cestou obnovy řízení, nebo přezkumného řízení, a že správní orgány pochybily, pokud neuvedly, podle kterého z těchto druhů řízení postupovaly. V řízeních podle zákona č. 326/1999 Sb. se v zásadě postupuje podle správního řádu, s výjimkami výslovně stanovenými v § 168 a § 169 zákona č. 326/1999 Sb.; to však zároveň neznamená, že jakýkoli postup podle zákona č. 326/1999 Sb. se nesmí lišit od postupů popsanych správním řádem – takové tvrzení by popíralo vztah zákona č. 326/1999 Sb. jako zákona speciálního a správního řádu jako zákona obecného. V řízeních podle speciálního zákona se postupuje v souladu s pravidly stanovenými obecným zákonem právě jen tam, kde speciální zákon nestanoví jinak; zpravidla však speciální zákon zná i své vlastní postupy, které jsou charakteristické právě pro oblast jím upravovanou a které se nevyskytují v obecné úpravě. Žalobě lze přisvědčit pouze v tom, že řízení ve věci zrušení povolení k trvalému pobytu skutečně nespadá ani pod obnovu řízení či pod nové řízení podle § 100 a § 101 správního řádu, ani pod přezkumné řízení podle § 94 správního řádu; soud však nevidí důvod, pro který by sem toto řízení spadat muselo. Zrušení jednou přiznaného práva, konkrétně povolení k trvalému pobytu, je možné právě speciálním postupem podle § 87l zákona č.

326/1999 Sb.; v tom, že zákon č. 326/1999 Sb. takový speciální postup upravuje, nespatřuje soud nic závadného.

Správní orgány neporušily ani zákaz retroaktivity. Pro rozhodnutí vydané v řízení o zrušení účelově uznaného otcovství není podstatné, za účinnosti jaké právní úpravy bylo žalobci otcovství zapsáno. Zákon nestanoví žádnou maximální lhůtu, v níž lze zrušit dříve vydané povolení; zrušit povolení k trvalému pobytu lze tak i cizinci, který získal povolení (kdykoli) v minulosti, pokud jeho tehdejší chování je možné kvalifikovat slovy nyní účinného zákona jako obcházení zákona spočívající v účelově uznaném otcovství. Podle § 87l odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., ve znění do 20. 12. 2007, platilo, že Policie nebo ministerstvo rozhodnutím zruší povolení k trvalému pobytu, jestliže držitel tohoto povolení uzavřel manželství s cílem získat povolení k trvalému pobytu; až novelizace účinná k 21. 12. 2007 a reagující na to, že cizinci začali ve větší míře obcházet zákon a prohlašovat otcovství k dětem českých státních občanek, jejichž biologickými otci přitom nebyli, stanovila, že povolení k trvalému pobytu se zruší tomu, kdo se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k trvalému pobytu, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství. Žalobce se dovolává zásady ochrany nabytých práv; ta však platí jen pro případy, kdy práva byla nabyta v dobré víře, a to není podle soudu případ žalobce. Žalobce sám svou dobrou víru nijak neprokazuje, hovoří o dobré víře v obecné rovině, jako by o ní v jeho případě ani nebylo možné pochybovat; podle soudu jsou však pochybnosti na místě (s ohledem na vyjádření a na výpověď paní P.).

Důvodná není ani námitka týkající se rodičovské zodpovědnosti, k níž je podle žalobce potřeba přihlížet bez ohledu na skutečnou existenci vztahu mezi cizincem a dítětem, k němuž bylo uznáno otcovství. Jednak je poněkud nadnesené označovat za „*současnou judikaturu*“ ojedinělý rozsudek Městského soudu v Praze, jímž ani nebyl vysloven závazný hmotněprávní názor, pouze bylo napadené rozhodnutí zrušeno pro nepřezkoumatelnost; jednak v této věci bylo zjištěno, že žalobce svou rodičovskou zodpovědnost nevykonával. Za výkon rodičovské zodpovědnosti nelze považovat to, že se cizinec s dítětem v zásadě nestýká, jen se jednou za čas případně dostaví s nějakou finanční částkou či s hračkami (správní orgány zde nepochybily, pokud neuvěřily žalobci, a naopak vzaly v potaz tvrzení paní P., která opakovaně – bez ohledu na rozporu v jiných částech výpovědí – sdělila, že žalobce se až do řízení ve věci zrušení povolení k trvalému pobytu s dcerou L. nestýkal). Apelovat na to, že povolení k trvalému pobytu nemůže být zrušeno, protože cizinec by tak nemohl vykonávat svou rodičovskou zodpovědnost, stěží může ten, kdo dosud svou rodičovskou zodpovědnost zanedbával. Neobstojí ani argumentace, podle níž by si žalobce ve Vietnamu nevydělal tolik, aby mohl řádně plnit svou vyživovací povinnost. Ani tato skutečnost by případně nemohla být důvodem, pro který by žalobci mělo být zachováno povolení k trvalému pobytu, pokud toto povolení získal obcházením zákona. Ostatně legálně pobývat na území a vydělávat zde peníze potřebné pro plnění vyživovací povinnosti lze i na základě dalších pobytových titulů, nejen na základě povolení k trvalému pobytu.

Z úvah uvedených výše je zřejmé, že soud nepovažuje úpravu obsaženou v § 87l odst. 1 písm. b) za nepřiměřenou nebo dokonce neústavní; nevyhověl proto žalobcovu návrhu na to, aby požádal Ústavní soud o zrušení toho ustanovení. (Patrně omylem vztáhl žalobce svůj návrh na zrušení na celý § 87l odst. 1, tedy včetně možnosti zrušit povolení k trvalému pobytu v případě, že cizinec ohrožuje bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušuje veřejný pořádek, nebo v případě, že nepobývá na území po dobu delší než 2 po sobě jdoucí roky.)

Napadené rozhodnutí není nicotné, jak žalobce namítl při jednání. Žalobce odkázal na rozsudek zdejšího soudu ve věci 10 Ca 396/2009; zde šlo o situaci, ve které rozhodnutí v I. stupni vydala dne 30. 3. 2009 Policie České republiky, Oblastní ředitelství služby cizinecké policie Brno, Inspektorát cizinecké policie Břeclav, ačkoli počínaje dnem 1. 1. 2009 (v

důsledku novelizace provedené zákonem č. 274/2008 Sb.) zákon č. 326/1999 Sb. stanovil, že o zrušení povolení k trvalému pobytu má nadále rozhodovat v prvním stupni pouze Ministerstvo vnitra. S ohledem na to, že zákon č. 274/2008 Sb. neobsahoval žádná přechodná ustanovení, nebylo podle městského soudu možné, aby Policie o těchto otázkách po 1. 1. 2009 jakkoli rozhodovala. Rozhodnutí I. stupně tak bylo vydáno věcně nepřislušným orgánem, což působí jeho nicotnost, a stejně tak je nicotné i rozhodnutí, jímž bylo zamítnuto odvolání proti nicotnému (neexistujícímu) rozhodnutí I. stupně.

V této věci však rozhodnutí I. stupně bylo vydáno věcně příslušným orgánem ještě před 1. 1. 2009; odvolání podal žalobce v souladu s poučením v rozhodnutí I. stupně k Policii České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie, a tento orgán také o jeho odvolání rozhodl. I po 1. 1. 2009 vykonávalo Ředitelství služby cizinecké policie ve správním řízení podle § 163 odst. 1 písm. f) bodu 1 zákona č. 326/1999 Sb. působnost nadřízeného správního orgánu ve vztahu k oblastnímu ředitelství cizinecké policie. Soud má za to, právě s ohledem na chybějící přechodná ustanovení k zákonu č. 274/2008 Sb., že i když v souladu s novým zněním § 87l nemohla o zrušení trvalého pobytu po 1. 1. 2009 rozhodovat v I. stupni Policie ČR – přesto, že řízení u ní bylo zahájeno v době, kdy ještě byla věcně příslušným orgánem – o odvolání proti rozhodnutí vydanému do konce roku 2008 v I. stupni Policií ČR, oblastním ředitelstvím služby cizinecké policie, nemohl rozhodovat nikdo jiný než Ředitelství služby cizinecké policie jako její nadřízený orgán (toto postavení mu zůstalo zachováno i po 1. 1. 2009). Ustanovení § 87l odst. 1 ve znění po 1. 1. 2009 řeší pouze věcnou příslušnost pro rozhodování v I. stupni správního řízení; to, kdo rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí vydanému v I. stupni, upravují ustanovení jiná [viz výše citovaný § 163 odst. 1 písm. f) bodu 1, na jehož znění se účinností novelizačního zákona č. 274/2008 Sb. nic nezměnilo]. Ředitelství služby cizinecké policie bylo tedy i po 1. 1. 2009 věcně příslušné k vydání rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí oblastního ředitelství služby cizinecké policie ve věci zrušení povolení k trvalému pobytu vydanému před 1. 1. 2009.

Žalobce se svými námitkami tedy neuspěl; jelikož v řízení o žalobě nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, městský soud zamítl žalobu jako nedůvodnou.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalované (právní nástupkyni původní žalované) pak v řízení o žalobě nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.; kromě obecných náležitostí podání musí kasační stížnost obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo

jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze 11. ledna 2012

JUDr. Eva Pechová v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Sylvie Kosková